№ 78 ۲۵ غینوار. ۱۹۰۷ سنه. پنجشنبه. ۲۳ ذو الحجه ۱۳۲۴ سنه. ۷۸ نچی

ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» № 1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Juldrz“.
Плата за объявленія
(25) и (15) коп.

یولدز

گازیته‌نك بهاسی:
برسنه‌لك اوچون (۳) صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صوم در.
اداره‌سی: پچن بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ۱ نچی نومرده در.
محررینی هر کون کوندز ساعت
(۱۱) ده اداره‌ده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی.
مرکز کتابسی مدیر: علی اصغر کمال التیلی.

نشرلری موجب اولمایان مقاله‌لر ممنونیت ایله قبول ایدیلورلر. درج ایدلمه‌ین مقاله‌لر حقنده جواب ویرلمز واشنگا قبول ایدلمز.

برنسخه‌سی (۵) تیین. «شنبه، سه‌شنبه وپنجشنبه کونلرنده نشر ایدلور ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریده‌ء ترکیه‌در.» اون نسخه‌سی (۳۰) تیین.

صباح کتبخانه‌سی

۱۹۰۶ سنه ۱ نچی اوکتابرده آچلدی.

قرانده چیقان بازارنده "بلغار" نومرلری یورطنده

حیوة الحیوان	۲ جزء بهاسی	۲ روبل ۵۰ کپك
مفتاح کنوز القرآن	„	۳ روبل ۵۰ کپك
شفاء ترجمه‌سی ۲ جلد	„	۵ روبل
نزل الابرار	„	۳ روبل
حسن الاسوة	„	۳ روبل
ادب الدنیا والدین	„	۲ روبل
درة العواص	„	۲ روبل

مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل یبارلور.

تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

کاتبلرغه بیوك اکرام!

سنه تأسیس ۱۹۰۱

معارف کتبخانه‌سی

یکی کتاب

گیرمانیه‌ده صایلاو کونی ٦ تیین.

پوچطه ایله ۱۰ تیین.

اوچ صومغه قدر پوچطه مارکه‌سی مقبولدر. زاداتکه‌سز زاکازلر کوندرلمس.

آدرس: Казань, Т-ва „Камалютдиновъ и К-о“

تشکر.

ملتمزنك گازیته‌گه احتیاجی بارلغینی حس ایدرك بوندن بونیچه سنه‌لر مقدم قزانده مسلمانچه بر گازیته نشرینه کوب اجتهادلر صرف ایدلمش ایدی. تورلی کشیلر اسمندن گازیته نشر ایدرگه رخصت صوراب برنیچه عریضه‌لر بیرلسه‌ده هر بریسی نتیجه‌سز قالدیلر. اول وقتلرده زمانلر باشقه ایدی. ۱۹۰۵ سنه ۱۷ اوکتبر مانیفیستندن صوڭره احوال باشقاردی. هرکمگه گازیته نشر ایتەرگه یوللر آچلدی. نیچه‌یللر آرزو قیلغان مقصودمزغه ایرشمگه نهایت بزده موفق بولدق.

روسیه اچنده تیز زمان اچنده برنیچه گازیته میدانغه چقدی. شول جمله‌دن بزده نیچه‌یللردن بیرلی آرزو وهوس قیلدقمز اشکه شرع ایدرگه قصد قیلوب ۱۹۰٦ سنه ۱۵ نچی غینوارده «یولدز» گازیته‌سینی نشر ایتمکه باشلادق.

روسیه اچنده‌بردن یگرمی قدر گازیته نشر ایدله‌باشلادقندن بونلرنك هربرسینکده دوامی اوچون بیك کوب مشتریننك لزومی خاطرگه کیلوب گازیته‌نك دوامی اوچون برآز خوف ایدلمش ایدی. برآزدن بو خوفلر زائل اولدی. ملتمزده گازیته اوقورغه هوس کوب ایدکی آڭلاشلدی. مشتریلرینك یاردمده بولووی سایه‌سنده «یولدز» ۱۵ نچی غینوارده برسنه‌سینی اکمال ایتدی. اوّلده «یولدز» هفته‌ده بر مرتبه نشر ایدلمکده ایدی. مشتریلرینك کوبه یوووی سایه‌سنده محررلرینك هوسلری آرتقانلقدن اوکتبر آیندن بیرو «یولدز» هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ایدله باشلادی.

نصیب بولسه، اوشبو سنه‌ده‌ده ایسکیچه مرتب اولارق هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ایدله‌جکدر. «یولدز» نك مشتریلری اوشبو سنه‌ده همیشه گوزل صورتده آرتوب کیلمکده‌در. مشتریلرمزنك آرتمقلغی اوقوچیلرینك اعتبارینی قزانغانلغینی مشعردر.

اوزغان یلده گازیته‌مزی اوقومغه تنزل ایتکان مشتریلرمزه وبوسنه گازیته‌مزه مشتری اولاچق قائلرمزه عموماً تشکر ایده‌مز. ملت گازیته‌لر ایله، گازیته‌لر ملت ایله‌یاشارلر. مشتریلرینك آرتمقلغی وهر طرفدن یولدز حقنده گوزل تقریظلر آلنمقلغی محررلرینك خدمت ملیه‌گه هوسلرینی زیاده قیلوغه تأثیر ایده‌چکنده شبهه یوقدر.

دوماغه صایلاولر.

نیچه کونلردن بیرلی خلق، دوماغه صایلاو اشلری ایله مشغوللدر. بوکونگه‌قدر برنچی وایکنچی قات صایلاولر هر یرده بولوب کچدی دیيولسه جائزدر.

بوکونگه‌قدر خلق ایکی اوچ قات ایله‌کدن ایله‌ندی حاضرگی کونده اکثر یرلرده‌ینه‌دن برگنه قات ایله‌نه‌سی قالدی. بو آخر ایله‌نودن‌ده قوطولوب چقغان صاف اورلقلر، طاڤریدا سراینه یباریله‌چکلردر. بوکشیلرنك کملر بولاچغی حقنده هرکم فکر صرف ایدوب اویلامقده‌درلر.

اگر دوماداوام قیلسه، صایلانغان وگیللرده مسلمانلر اوچون فائده‌لی، یاخود فائده‌لری بولماغانده‌ده مسلمانلر اوچون ضررسز کشیلر بولسه بیك یخشیدر. لکن اعضالر تمام صایلانوب یتوب دوماغه باروب اورناشقانغه‌قدر اکثر اعضانك نیندی کشیلردن عبارت بولاچغینی بلومشکلدر. شولایده بولسه بوکونگه‌قدر صایلانغان کشیلرگه برآز کوزنی توشوروب قارالسه، کیله‌چك دوما اعضالرینك کوبرگی قاینسی طرف کشیلری بولاچغینی بیر آز تخمین ایدو ممکن بولسه کیرك.

پیتربورغ تیلیگراف آگینتستواسینك بیرگان خبرلرندن آلوب جیولغان حسابقه‌قاراغانده یگرمنچی غینوارغه‌قدر روسیه اچنده‌یدی‌مك بریوز ایکی اوپولنا موچیننی صایلانمشدر. منکور آگینتستوانك دیدکینه کوره بونلردن (۹۷) کشی‌صول طرفلیلردن، (۳۹۳۳) کشی معتدللردن (۱۳۳۷) کشی اوڭلردن‌در. منکور آگینتستوانك «معتدللر» کلمه‌سینی نیندای اورنده استعمال قیلغانلغی برکره گازیته‌مزده یازلغان ایدی. بناءً علیه بو (۳۹۳۳) کشی «حریت خلق» پارتیه‌سی ایله آندن برآز صوللراق کشیلردر. شونلقدن کیله‌چك دوما اعضاسینك اکثری حریت طرفداری بولووینی امید ایدرگه اورن باردر.

پیتربورغ تیلیگراف آگینتستواسی هرنه‌قدر صایلانغان کشیلرنی اوڭ طرفلیلردن ایتوب کورساتورگه طرشسه‌ده هر یرده مقابل طرفلر غالب کیله‌کده‌در.

پیتربورغ آگینتستواسندن باشقه اولارق خصوصی صورتده روس گازیته‌لرینك جیغان حسابلرینه نظر ایدلسه، اکثریت صوللر طرفنده‌در.

صایلانغان کشیلرنی پراسینت جهتندن تیکشروب قاراغان وقتده «راوس» گازیته‌سینك ایتوونچه اوشبو روشچه‌در:

صایلانغان کشیلرنك هر یرده‌یوزدن ۸۲ سی حریت طرفداری ۱۱ ی اوڭلر، یدیسی هیچ برپارتیه‌نك نی ایدکینیده بلمگانلردندر.

اول سکسان ایکینکده قرق ـ قرق بیشی بتونلای صوللردن وآنلردن قالغانلری اکثر «حریت خلق» پارتیه‌سندندر. «ریچ» گازیته‌سینك خبر ایدووینه قاراغانده‌یوزدن ۷۲ سی صوللر وحریت طرفدارلری، ۱۸ ی اوڭلر، ۱۰ سی باشقه‌لردر.

دیمکده حکومت رجالی، کیله‌چك دومانی نی‌قدر اوڭ طرفلیدن غنه جیارغه اجتهاد ایتکان بولسه‌ده مقصودینه ایرشه آلمایه‌چقدر. دومانك اعضالری همیشه صول طرفلیلر اولاچقدر.

روسیه اختلالی حقنده چیت مملکت مطبوعاتی

بو حقده «بیرلینیر تاغبلات» گازیته‌سی اوشبو سوزلرنی یازمقده‌در:

یاشرون اداره‌لر بعض بر زور کشیلرگه اولم جزاسی ایله حکم ایته‌لر هم حکملرینی یرینه یتکره‌لر.

پالیتسه دیپارتامینتینك بونلر برله کوراشورگه قوّتی یتمیدر. یاشرون پالیتسه‌لرنك‌ده کم اولتر گانلکنی بلورگه قوللرندن کیلمیدر. بو صوڭغی کونلرده بولغان اوچ زور واقعه‌ده قاتللر اوز اوزلرینی اولتردیلر.

بو اشلری ایله اوز اوزلکلرندن اولوم پالاچلر قولندن اولودن آرتق ایکانلکنی کورسه‌تدیلر.

بو اوز اوزلرینی هلاك ایدولری روس «انقلابچیلرینك» دشمانلقلری ایك نهایت درجه‌گه کیلوب یتکانلکنی کورساته‌در.

بونلرنك هیچ بر فوق العاده محافظه‌لردن هیچ بر حربی حکملردن قورقماینچه، نی قدر یاشرون پالیتسه آگینتلری آراسینه کروب هیچ بر قانلرینی بوزماینچه کامل سکونت ایله اوزلرینك قربانلرینه سلاح استعمال ایدولری تعجب ایدله‌چك حاللردندر.

باش حربی پروکورور گینیرال پاولوف بونلرغه قربان اولدی. چونکه «عمل آرتندن اوق جزا لازمدر» دیگان سوز آنك عقیده‌سی دیوب گمان قیلنغان ایمش.

اوشبو فکرای حقنده‌ قربان قیلنمشدر.

گراف ایگناتییفقه‌ده یاشرن محکمه‌نك

قربانی بولورغه طوغری کیلدی. چونکه اول ریاکسیه‌نڭ باشلغی حساب ایدله ایدی. اگرده ایکنچی دوماده قوولسه دیکتاتورا آنڭ قولینه طابشرلاچق دییوب سویله‌نه ایدی.

«موسکوفسکی ڤیدموستی» گازیته‌سینڭ بیانینه نظراً پیتربورغ کرادوناچالنیگی فون-دیر-لاونیتس‌نڭ اولتریلوینه آنڭ: «اگرده آلتیغنه ساعتکه منم قولمه بتون قوّت بیرلسه بتون روسیه‌نی طنچلاندرر هم ریڤالوتسیه‌نڭ نیگزینی قوبتارر ایدم» دیگان سوزی سبب بولغان ایمش.

بو اشلر باریده روسیه اچنده یاصالغان «قهر وعذاب سیستیملرینڭ» هیچ اشکه یاراماغانلغینی کورسه‌ته‌در. هر ییرنی ترتیبکه صالو حکومت اوچون لازمدر. حالبوکه حکومت هیچ بر اشکه یاراماغان واسطه‌لرگه مراجعت ایده‌در.

بوندای واسطه‌لر بار وقتده «انقلابچیلر» اوزلرینڭ اشلرینی دوام ایتدروگنه توگل بلکه آنی هر طرفقه فوق العاده بر سرعت ایله نشر ایتدروگه موفق اولالر. بو طریقه اش یورتو ایله روسیه حکومتی بیك زور خطالق قیله‌در. روسیه مأمورلرینڭ هر بر اشکه بوندای یقیندن گنه قاراولرینه تعجب ایدله‌در» دیدر.

آمیریکه و یاپونیه.

آمیریکه ایله یاپونیه آراسنده نزاع هنوز بتکانی یوقدر. گرچه قوشما جمهوریتلرنڭ باش حکومتی یاپونیه‌نڭ طلبلرینی قبول ایتونی وعده قیلسه‌ده، کالیفورنیه اشتاتی باش حکومتنڭ وعده‌سینی اجرا قیلمیدر.

نزاع بوندن عبارتدر:

آمیریکه‌نڭ کالیفورنیه اشتاتینه یاپونیه اشچیلری کیلوب اش اشله‌مکچی بولالر. کالیفورنیه حکومتی اوز اشچیلرمزگه اش قالمی، اش حقی آرزانلانا دییوب یاپونیلرنی قوماقچی بولا. هر شهرده یاپونیه فقراسینی تحقیر قیلالر.

ودخی کالیفورنیه‌نڭ حکومت مکتبلرنده یاپونیه مهاجرلری بالالرینی اوقوتمقچی بولالر.

کالیفورنیه حکومتی بونی‌ده نظام ایله منع قیلدی.

یاپونیه بونی عدالتسزلك طابوب اعتراض قیلادر.

«آمیریکه‌نڭ هر بر اشتاتنده یاپونیه خلقینه کامل حریت ویرلسون باشقه مدنی قوملرگه نیندی حقوقلر ویرلمش ایسه، یاپونیه مهاجرلرینه‌ده شول حقوق ویرلسون» دی.

«اگرده بو طلبم قبول ایدلمه‌سه، ارامزده سیاسی مناسبتمز کیسله‌چك» دی.

آمیریکه جمهوریتلرینڭ باش حکومتی یاپونیه‌نڭ بو سوزی قایا بارغانینی بیك آڭلیدر. اگرده یاپونیه ایله آراسی بوزلسه، فیلیپپین جزیره‌لرینڭ یاپونیه قولینه کره‌چکندن بیك امیندر.

شول سببدن یاپونیه‌نڭ مطلوبلرینی تماملیه قبول ایته‌در. لکن قبول ایتسه‌ده، اوزینڭ بر گیسه‌گی اولان کالیفورنیه حکومتینه سوزینی قبول ایتدره آلمیدر. چونکه کالیفورنیه آمیریکه جمهوریتلرینڭ باش حکومتلرینه خارجی اشلرده تابع ایسه‌ده، داخلی نظاملرنده آفتانومیه‌لیدر. اوز ولایتی اچنده تله‌سه نیندی نظاملر چغارورغه اختیارلیدر.

ایمدی کالیفورنیه حکومتی اوزینڭ باش حکومتینه: «سز بزنڭ داخلی اشلرمزگه قاتشماگز. بز اوز اشتاتمز اچنده تله‌سه‌ك نیندی نظاملر چغاررمز. سزنڭ بزده دخلگز یوق» دی.

حاضرده یاپونیه: آمیریکه‌نڭ باش حکومتینه ئه‌یته: «اگرده سز اوز قول آستگزده‌غی کالیفورنیه حکومتینه بزنڭ طلبلرنی قبول ایتدره آلماسه‌گز، بز اوزمز آنی انصافقه کیتررمز» دی.

یاپونیه‌نڭ نی روشچه انصافقه کیتره‌چگی بیك معلوم.

ایمدی اگرده کالیفورنیه حکومتی انصاف ایدوب نزاعنی بترمه‌سه، آمیریکه اوشبو ایکی شقنڭ برسینی اختیار قیلورغه مجبور بولاچقدر: یا اوزینڭ بر ولایتی حکمنده اولان کالیفورنیه ایله صوغشمق یاکه یاپونیه ایله صوغشمق. حاضرگی حالده بو شقلرنڭ برسی کولکی ایکنچیسی خوفلیدر. آمیریکه گازیته‌لری نزاعنڭ صوغشقه طارتلووینی هیچ استه‌میلر.

خارجی خبرلر.

ترکیه.

استانبول گازیته‌لرینڭ یازووینه قاراغانده ترکیه‌نڭ بروسه، قرشهر وقونیه شهرلرنده یون، یب ویفه‌کدن پالاس اشلی طورغان فابریکه‌لر بیك آرتمشدر. قرشهرنده گنه سیگز فابریکه اولمشدر.

حاضرده یاڤروپاده ترکیه پالاسلری موداغه کرمکده ایمش.

فابریکه‌لرنڭ هر برنده رسم فنلرندن خبردار نقاش ورساملر اولوب پالاسلرنڭ بیزه‌کلرینی زمانغه موافق روشده هندسی شکللر ایله ترتیب قیلمقده ایمشلر.

بعض پالاسلرغه طبیعی عالمدن بیك گوزل منظره‌لر یاصیلر ایمش. مثلا دیگز، آغم صو، اورمان، صحرا، طاو، بولون وقامشلق رسملری کبی.

ترکیه‌گه هر طرفدن کرگانماللردن اوّلده بهاسینه قاراب صومینه (۸) تیین چاماسی‌غنه طاموژنی آلنمقده ایدی.

بونڭ مقابلینه باشقه مملکتلرگه ترکیه‌دن بارغان ماللردن صومینه (۵۰) صوم وگاها صومینه صوم قدر آلنا ایدی.

بو حالگه ترکیه هیچ راضی اولماسه‌ده، هیچ بر اش قیلا آلمیدر ایدی. چونکه قرق ایللی یل مقدم یاوروپا حکومتلری معلوم ایللی یل طولغانچی صومینه (۸) تیین‌دن آرتق آلماسقه ترکیه‌دن عهد قیلدرمشلر. نی قدر ضررلی اولسه‌ده ترکیه بو عدالتسزلککه توزه‌ایدی. اوچ دورت یلدن بیرلی ترکیه کمرکنی (پوشلینه) نی آرتدرورغه طرشادر. اوّلا گریتسیه، بلغاریه، صربیه، رومینیه کبیلرگه آرتدردی.

بو مملکتلر ترکیه‌نڭ، اطاعتسزلکلری سببلی باشقه‌چقغان بالالری اولدقلرندن قارشی طورا آلمادیلر. قبول ایتدیلر. ایمدی بو کونلرده ترکیه باشقه الوغ دولتلرنی‌ده صومینه (۱۱) تیین تولرگه کوندرمش.

شول قدر وارکه بو آرتقان (۳) تییندن جییلغان صومانی ماکیدونیه اصلاحاتیه صرف قیلونی حکومتلر شرط قیلمشلر. ترکیه بو شرطنی قبول ایتمش.

حج یولی.

(۱۹۰۵) سنه‌ده حج تیمر یولندن (۲) میلیونده ایکی یوز صوم فائده قالمشدر. بو یولده (۵۲) لوکوموتیف یعنی ماشینا ڤاگونی اشله‌یه‌چکدر.

مذکور سنه‌ده حج یولی اوچون ترکیه‌گه تورلی طرفدن (۸) میلیون صوم اعانه ویاردم کیلمشدر. ترکیه‌نڭ اوزنده (۴) میلیون صوم قدر اعانه جییلمشدر.

هندستان.

دیکابرده آفغانستان امیری حبیب‌الله خان هندستانغه سیاحت قیلدیغی بولدزده یازلمش ایدی. آگره شهرنده امیر حضرتلرینه آنگلیه عسکرینڭ عسکری تجربه وتعلیماتی کورسه‌تلمشدر.

اوشبو تعلیماتنی تماشاده هندستان اچنده‌گی اون قدر پادشاهلرده حاضر اولمشلر.

بو یل مصر مملکتندن ۱۸٬۰۰۰ مسلمان حج سفرینه یونه‌لمشدر.

بو یل یاڤروپاده قار بیك کوب یاووب تورلی هلاکتلرگه سبب اولدیغی اوتکان نسخه‌لرنڭ برنده یازلمش ایدی صوڭغی خبرلرگه قاراغانده فرانسیه‌نڭ بر شهرنڭ تیلیگرام چبقلری، اوستلرینه یابشقان قارنڭ آغرلغینه توزه آلمیچی اوزلوب ایلیکتریك

اورال باشقردلری

روسیه مسلمانلری آراسنده حیات جهتنچه ایڭ ذلیل وایڭ آیانچلی بولغانلری اورال باشقردلریدر. بو آدملر ذاتا استعدادسز اولمیوب؛ هر ملتده اولان استعداد فطری بونلرده دخی واردر. فقظ هر شینڭ بر سببی اولدیغی کبی بونلرنگده بویله قزغانچ بر حالده قالمالرینه بر سبب اولمق کرکدر. ظن عاجزیمه کوره بونڭ سببی شولدر: بوقوم ایسکی عصرلردن بیرو کندیلرینڭ ملکلری بولنان اورال صحرالرنده یالغز حالده معیشت ایلمشلردر. بو صحرالر: غایت واسع وغایت برکتلی اولوب؛ محصولات ارضیه‌نڭ اکثریسی بونده موجوددر. قدیم زماندن بیرلی بو محصولات ایله استفاده ایدوچیلر یالغز بونلر اولمشلردر. شونڭ اوچون بونلرنڭ: صناعت، تجارت وزراعته هیچ احتیاجلری اولمیوب؛ مال طوار تربیه ایده‌رك، ایتینی آشاب، سوتینی اچوب، تیریسینی کیوب بدوی حالده راحت یاشامشلردر.

لکن زمان کندینڭ عادتینه بناءً بونلرنڭ بو راحتلرینی محنته تحویل ایتمشدر. شویله که: بونلرنڭ گیڭ وبرکتلی صحرالرینه روسلرنڭ کوزلری قزوب؛ (۱۹) نچی عصر ابتدالرنده ویامقدمرك آقرون آفرون روسلر. اورال صحرالرینه تابا هجرته باشلامشلردر. بوکونه قدری شو قدر روسلر هجرت ایلمشلردرکه: اورال بویلری خالص روس دینگزی اولوب؛ ییرنڭ اصل صاحبلری بولنان مسلمانلر، شول دینگزده دوشه‌ن چوبچار کبی اولوبقنه قالمشلردر. هم ییرلریده غایت آز قالدقندن مال طوار تربیه ایدوبکنه بدویت حالنده یاشامیه چاره‌لریده قالمامشدر. بلکه مدنی روسلر ایله برابر یاشامه‌لری ایچون علم ومعرفت تحصیل ایدوب؛ صناعت وتجارت ایله اشتغال ایتمه‌لری ضرورت حالینه کرمشدر. لکن بو مسکینلرده نه علم ومعرفت وار، ونه تجارت وصناعت وار! الحاصل بونلر: سعادت وراحته سبب اولان شیلرنڭ بارچه‌سندن محروم وطبعا بدوی اولوب؛ مدنیته طابا حرکتلری یوق منزلنده‌در.

ایشته، طبعا بدوی اولوب، موقعلری بدویت حالنده یاشامه‌لرینه مساعد اولمادقندن بونلرنڭ حالی شویله تأسفلی بر کیفیته ایرشمشدرکه: یلدن یل انقراضه طابا یوز طوتدقلری، قرق خانه‌لی قریه‌لرینڭ اوطز-اوطوز بیش سنه‌لر ظرفنده یکرمیگه قدری تنزل ایتدکلری کورلمکده‌در.

بو آدملرنڭ مستقبلی روسلر طرفندن موازنه‌یه آلنسه‌ده، بزم اهل اسلام طرفندن بر مرتبه گنه اولسه‌ده. فکر یورتولگانی یوقدر. هم اوزلرینڭ آراسنده‌ده حاللرینی اصلاح ایدردای فکرلی آدملر کورنمیدر. بوتون مملکتمزنڭ قطبی عد ایدلان مشایخ عظام بونلر آراسنده موجود ایسه‌ده، باشقردلرنڭ حیات وبقاسی ایچون ذره قدر فائده‌لری یوقدر.

زیرا: بزم اسلام متصوفلرینڭ تعلیملری احساسات انسانیه‌یی اوترمکدن وقواعد مدنیه‌یی هدم قیلمقدن عبارتدر.

چیلابی شهرنده بوسنه «غولص پری اورالیه» نامنده بر گازیته انتشاره باشلامش ایدی. ایکی آیدن آرتق عمر سورمه‌یوب قپادلدی ایسه‌ده، شول آز عمرنده اورال باشقردلری حقنده مهم مقاله‌لر نشر ایتمش ایدی. فائده‌دن خالی اولمادقی اوچون ایڭ صوڭ نومرنده یازلمش مقاله‌سینی بواورنده ترجمه ایده‌من.

محرر افندی دییور: باشقرد، تیبته‌ر، میشه‌ر، تاتار طائفه‌لری بارچه‌سی برابر بریولی حساب ایدلدکندین خالص باشقرد جنسینڭ مقدار نفوسی هیچ کم طرفندین آچیق صورتده بیان ایدلمه‌مش وهرکم قاشنده قارانغو قالمشدر. هرنه اولسه‌ده، خالص باشقرد طائفه‌سینڭ مقدار نفوسی (۲ ۱/۲) میلیوندن کیم دگلدر. بونلرنڭ باشلیچه اقامت ایتدکلری یرلر: اوفا، اورینبورغ، پیرم ولایتلریدر. یالغز اورینبورغ گوبیرناسنده اقامت ایده‌نلرنڭ عددی: (۳۰۰٬۷۰۰) قدره بالغدر. بونلردن (۵۴٬۷۳۱) قدریسی چیلابی اویه‌زنده، (۱۳٬۳۹۱) قدریسی طرویسکیده، (۷۲٬۱۱۸) قدریسی اورسکیده (۹۹٬۰۰۰) قدریسی ڤیرخورال اویه‌زنده، (۶۰٬۳۳٤) قدریسی اورینبورغ اویه‌زنده ساکندرلر.

ژاگونلرینڭ چبقلری اوزرینه توشمش هر ایکی چبق قارلی بوزلی، بولغانلقدن هر ایکیسنده اولان ایلیکتر قـوتلری بیك آرتوب یانا طورغان اوت کبی برحالـگه کیلمشلر صوڭره ایلیکتر زاۋودلرینه‌ده تأثیر ایتوب مذکور زاۋودلرده یانغی چقمش، استانسه‌ده خدمت ایتمکده اولان آدملرنڭ بیك کوبسی مجروح اولمشلر.

پیرسیه.

پیرسیه‌نڭ ملت مجلسنده سید نصرالله اسملی چلیننڭ سویله‌گان سوزلرینه روس گازیته‌لرینڭ بعضلری‌ده بیـك تحسین قیلدیلر.

سیدنصرالله سیاست ونظاملر حقنده بیك معنالی سوزلر سویله‌دکدن صوڭره حریت دینیه حقنده بویله دیمش:

«گرچه مملکتمزده اهل اسلام غالب اولسه‌ده، باشقه دین‌اهللرینه‌ده کامل‌حریت بیرلورگه تییشلیدر. قرآن حکمی بوینچه (لا اکراه فی‌الدین)در. یعنی دینگه کوچله‌و یوقدر. اسلام دینیڭ فضیلتینی آڭلاماغان کشیلرگه اوز دینلری خصوصنده هیچ بر قسولر بولماسقه کیره‌ك. اسلام مملکتلرنڭ‌گی ذمی کافرلرنڭ حقوقلری شریعت حکمی‌ایله محفوظ بولورغه تییشلیدر.

بزنڭ پیرسیه‌ده چغاچق نظاملرده‌ده بو حکم رعایه قیلنورغه کیره‌ك دیمشدر.

مانژوریه.

قتای والیلرندن مشهور یوآنشیکای مانژوریه‌گه گنیرال گوبیرنـاتور ایتوب تعیین قیلناچقدر.

عربستان.

استانبولدن تیلیـگراف ایـله خبر ایتولرینه قاراغانده جده‌ده چومـا مرضی اولوب (١٧) کشی وفات اولمشدر.

فرانسیه.

مشهور (طان) گازیته‌سی عسـکرنی کیمتونی حاضرگی حالده فرانسیه اوچون خوفلی طابادر.

گیرمانیه.

گیرمانیه‌ده ریدین شاختاسنده (معدن قازی طورغان چوقرده) گاز چغوب اوت قابنمش. چوقرده قازوچی (٢٥٠) کشیدن فقط (٥٠) کشی‌سلامت‌قوتلمشلر. قالغانلری یانوب هلاك اولمشلر. شاختانڭ اوستنده‌گی بنالرغه‌ده اوت قابنو سببلی هیچ برسینی قوتقارو ممکن اولمامش.

قتای.

پادشاهمز حضرتلری‌قتای ایمپیراتورینه تیلیگرام یوللاب‌مانژوریه‌دن‌روس‌عسکری تیزدن تمام آلنوب بته‌چگینی وقتای ایله دوستلقنـڭ دوامینی آرزو قیلغـانلغینی آڭلاتمش ایدی.

قتای ایمپیراتوری بوڭاقارشی تیلیگرام ایله بیرگان جوابنده بوواقعه‌دن بیك ممنون ومتشکر اولدیغینی اظهار قیلمشدر.

روسیه مانژوریه‌ده‌گی عسکرینی یاپونیه ایله صلح معاهده‌سنده یازلغان وقتی ییتمس بورون آلمقلغی قتایغه‌ده یاپونیه‌گه‌ده بیك گوزل تأثیر ایتمشدر.

طلاق مسئله‌سی.

روما شهرنده عدلیه مأمورلرندن وارباب فندن مرکب بر جمعیتده «جراس» اسملی بر خطیب «ایر ایله خاتون آراسنده محبت اولماسه یاکه بونلرنڭ بری اوزینڭ وظیفه سینی کاملا اجرا ایده آلماسه بونلر آراسنده طلاقنڭ تییش ایدیکی حقنده نطق سویلمشدر هم بونڭ ایرگـه‌ده، خاتونغه‌ده، فائده‌لی روشده اجرا ایدلووی حقنده گوزل وسیله‌لر کورسه‌تمشدر.

مجلسده اولانلرنڭ هر بری موسیو جراسقه تحسین ایتمشلر ایسه‌ده‌مجلسده حاضر اولان عبدالقفا برکشیش بو گوزل تدبیرگه قارشی کیلوب اعتراض ایتوب شغلانمش. فقط مذکور مجلس خصوصی‌اولوب کشیشنڭ اعتراضغه دگـل سوز سویله‌رگه بیله حقی اولمادیغینی بیان ایتوب سوزندن طوقتاتمشلر.

ایتالیانچه نشر ایدلمکده اولان «ویتا» گـازیته‌سی بوندی مذاکره مجلسلرنده خرسیتیان روحانیلرنی بولدرماسقه تییشلی دیه توصیه ایتمکده‌در.

داخلی خبرلر

تومسکی گوبیرناسنڭ بوگریسکی ۋولصنی پراۋلینیه‌گه ٦ قوراللی آدملر کروب ٣٩٠ صوم آقچه، ٥٠٠٠ صوملق سبیریگـانلنی کاسسا بیلـتی هم ۋولصنڭ پیچاتینی آلوب قاچوب کیتمشلر.

استاوراپول گـوبیرناسنده ۋولصلردن اوپولناموچیننی‌لر صایلاغان وقتده صول طرفلر غالب کیلمشلر. صایلانوچیلر آراسنڭ اوتکان دوما چلینی آنیپکوده باردر.

موندن مقدم گازیته‌مزده اوّلـگی دوماغه سمبرگوبیرناسندن‌صایلانمش آلادین‌نڭ‌صایلاوچیلر فهرستندن‌توشرلدیکینی یازمش ایدك. حاضرده کیلـگان خبرلرگـه قـاراغانده آنی ۋولتصدن اوپولنامـوچینـنی لقغه ینه‌دن صایلامشلر. شولای ایدوب بو دوماغه‌ده آلادین‌نڭ کیتووی امید ایدله‌در.

ناۋگـورد شهرنده روس روحانیلری صایلاو آلدی جیونی یاصاب گاسودارستۋیننی دومانڭ زاکون توزا تورغان پارلامینت بولووینی هم‌ده مینیسترلرنڭ خلق وکیللری قارشنده مسئول بولولرینی صورارغه قرار بیرمشلر. شول جیونده ویبورشچك بولوب ترقیپرور کشیلر تعیین ایدلمشلردر.

کالوگه شهرنـده ویبورشچك‌لر صایلاو تمام بولوب هر قایوسی کادیتلردن انتخاب قیلنمشلر. صایلانوچیلرنڭ برسی سابق دوما اعضاسی ناۋوسیلتسفدر.

کادیتلرنڭ ٥ نچی سیزدلری ١٧ نچی فیۋرالده فینلاندیه‌ده بولاچق ایمش.

صمارا شهرنده س. د. لر ایله‌س. ر. لر اتفاق‌غه کیلوب صایلاو وقتلرنده صول یاق پارتیالیلرنی کرتور اوچون طریشورغه قرار بیرمشلر.

تیمور یوللر ناظرینه تورلی شهرلرده‌گی «روس خلقی سایوز» ندن بیك کوب عریضه‌لر کیلمش. بو عریضه‌لرده مذکور سایوزنڭ چلینلرینی خلق آراسنڭ قاراگروه فکرلرینی طاراتور اوچون یورگان وقتده تیمور یوللرده آقچه‌سز یورتورگه صورالمشدر.

خۋالینسکی‌دن پیتربورغده چغا تورغان «روس» گازیته‌سینه بیرلمش تیلیگرامغه قاراغانده مذکور شهرنڭ آوللرنده آچلق هم تیسنگه آورولری کون بکون قوتله‌نمکنڭ ایمش.

خاربین شهرنده روسیه‌نڭ گینیرالنی کونسولخانه‌سی آچلمشدر.

گـازیته‌لرنڭ یازولرینه کوره ایکنچی دوما اشکه کرشکانچی سیاسی هیبلیلرنڭ بعضلرینه آمنیستیه (عفو) بیریله‌چك ایمش.

پیتربورغدن خبر بیرولرینه قاراغانده پیتربورغنڭ‌زاۋودوفابریکالرندن‌صایلانمش اوپولناموچیننیلرنڭ ٦سی‌شهردن‌قوولاچق، برسی حاضر تورمه‌ده یاتا ایمش.

گازیته‌لرنڭ یازولرینه کوره فیودوسیه‌ده توروچی‌کشیلر مذکور شهرنڭ گوبیرنا- تورینه اوچراغان وقتده آرقه‌لری ایله ئه‌یله‌نوب، قوللرینی یوقاری کوته‌روب طوررغه مجبور ایدلمشدر.

بوڭا خلافلق قیلغان کشیلرگه جزاء بولاچق ایمش.

صمارا شهرنده قوراللانمش کشیلر تیپوگرافیاغه کروب اوکتابریستلرنڭ ویبورشچکلری یازلغان زاپیسکه‌لرینی آلوب چغوب کیتمشلر.

تونله‌ایله‌آدیسه‌نڭ اوراملرنده گراداوایلرغه هجوم ایتمشلر. بر نیچه گـراداوای جراحتلنوب، برنیچه‌سی اولترلمش. هجوم ایتوچیلرنڭ ایکیسنی قولغه آلمشلر.

بو باشقردلر اورون اعتباریله ینه ایکیگه منقسملردرلر:

طاع باشقردلری، قر باشقردلری. چیلابی ترویسکی، اورینبورغ اطرافنده‌غیلر (قر باشقردلری)اورسکی،ۋیرخورال طرفلرنڭ‌غیلر (طاغ باشقردلری) دییوب تسمیه قیلنورلر.

باشقردلرنڭ احوالینه آشنا اولان روس محررلری: استعدادوقابلیت‌جهتنچه(ایناررودس) روسدن باشقه‌قوملرنڭ بارچه‌سندن بونلری تفضیل ایده‌لر. ایشته! بومحررلر جمله‌سندن (پروفیسر لیبدوف) جنابلری دییور: «باشقرد طائفه‌سی جاذبه‌لی (سویملی)هرکیمه خیرنی استه‌وچی، زیراك طبیعتلی، معامله‌ده طوغری، قانونغه (زاکونغه) اطاعتلی، کامل عقللی، آچق یوزلی آدملردر. لکن هیچ مسئولیت تحتنـده بولنمیان بیروکرات (مستبد) توره‌لرنڭ سوٓ اداره‌سی بونلرنی مادی ومعنوی ترقیدن محروم ایتمشلردر.» لیبدوفنڭ سوزی تمام اولدی.

بوطرفدن بونلره بلاء ایرشدیکی کبی کچمش وقتلرده روسیه اچلرندن هجرت ایدوب کلمش روسلردنـده کوب ضررلر ایرشمشدر. زیرا: بوروسلر زیاده سیله جاهل اولوب؛ اچمك، ایسرمك، اوغرلامق کبی اخلاقسزلقلر آرالرنده بیك شایع اولدقندن بو اخلاقسزلقلر باشقردلره‌ده تأثیر ایتمشدر. شونڭ اوچون بوکونلرده باشقردلرده بویله‌اخلاقسزلقلر ایله‌مبتلادرلر.

بو روسلر هم باشقردلر تعلیم وتربیه‌یه زیاده‌سیله محتاجلردر. خصوصا باشقردلرنڭ تربیه‌سینه هیچ اهمیت ویرلدیکی یوقدر. اورینبورغ گوبیرناسنده‌غی اوچ یوز مڭ مقداری باشقردغه حکومت طرفندن (١٩) مکتب آچلمشدر. اوقوچی شاکرلر: آلتی ییدی یوزدن زیاده دگلدر. بونلره طوتلمش مصارف (١٤) مڭ ایکی یوز صومدر. فقط بوصوڭغی‌سنه‌لرده مکتبلرنڭ‌عددی (٢٥)گه قدری آرتدرلوب؛ اوقوچی بالالرده مڭ قدرگه ایرشمشدر. لکن بو مکتبلرده فقط بره‌ر کلاصدن عبارت اولوب؛ باشقردلر اوچون آرتق فائده کتوررلك دگلدر. باشقردلرنی یخشیلاب تربیه ایتمك اوچون (گرادسکوی اوچیلیشچه) مرتبه‌سنده‌گی کیك پروغراملی مکتبلر لازمدر. بونگله برابرینه‌باشقردلراوچون بر اوچیتیلسکوی سیمیناریه وبرده فیلدشیرسکوی‌اوچیلیشچه بنأ ایتمه‌لیدر.

ینه بزه طوغریدن طوغری‌شونیده‌اقرار ایتمه‌لیدرکه: یوقاریده‌ذکر ایدلمش ابتدائی مکتبلرمز بارچه‌سی آبروسینیه (رسلاشدرو) روحنده تأسیس اولنوب: مسیونیرلرنڭ مداخله‌سیله اداره‌اولندقندن باشقردبالالرینی قاچرادر. شونڭ اوچون مکتبلر بوش وکوب یرده رأسا بترلمش ویابلمشدر. ینه بونلر اوچون مناسب یرلرده قرائتخانه کتبخانه‌لر آچمق تیشلیدر. وبوڭا باشقه‌ده فهم وادراکلری آرتوغه سبب اولوردای خیراتنڭ تأسیسینه اجتهاد ایتمه‌لیدر.

کوب زمانلر استبداد آستنده ایزیله‌ن بومسکین قومنڭ بعض حاجتلرینی بواورنڭ ذکر ایده‌لم:

١) مهاجر روسلر طرفنـدن ظلم ایرشمه‌سون اوچون بونلرنڭ ییرلرینه بر چیك قویمالی.

٢) کرك سیاسی وکرك مدنی اولسون هرحقوقده روسلر برله مساوی قیلمالی.

٣) دوماده حقوقلرینی محافظه اوچون اوزلرندن لازم قدر چلینلر صایلانمالی.

٤) مکتبلرینی معارف نظارتندن آلوب اوز تصرفلرینه ویرمه‌لی.

٥) داخلیه وزارتینـڭ النده بولغان آقچه‌لرینی‌اوزلرینڭ‌تصرفلرینه طابشرمالی.

لکن بو اشلر قایچان بولاچقدر؟

سؤاللرنڭ ایڭ مهمیده شودر. ظن ایده‌رمکه‌بویله اشلر عموم‌خلقنڭ ایسته‌دکنچه بولغان حقیقی اداره‌ء‌مشروطه میدانه‌چیقمای طوروب بولاچق دگلدر.

قایچان بویله اداره‌لر میدانه چقسه، شول وقت‌روسلرده‌باشقردلرده‌وبارچه‌مسلمانلرده الخاصل بارچه جنسلر کیك کوکره‌ك ایله صولو آلاچقلردر.

ملا منیرهادییف

تاموژنی پوشلینه‌لرینی جیاتورغان اداره‌نڭ حسابینه کوره ١٩٠٦ یلده تاموژنی پوشلینه‌لردن، ٥ نچی یلغه قاراغانده ٢٩ میلیون صوم آرتق آقچه کیلمشدر.

مینیسترلر سائوێتی آچلق بولغان گوبیرنالرغه اورلق هم باشقه آشلقلر آلور اوچون ینه‌ده ٦٨,١٥٧,٠٠٠ صوم آقچه تعیین ایتمشدر.

«ناوی ورێمه» گازیته‌سینڭ یازووینه کوره داخلیه وزارتنده روسیه تبعه‌لکندن چغو یا‌یسه روسیه تبعه‌لکینه کرونڭ بیك تیزلك ایله بولووی حقنده قانون لائحه‌سی اشلانوب دوماغه تقدیم ایدله‌چك ایمش.

نیژنی ولایتی پوژار قریه‌سنده مسلمانلر اتفاق ایدوب قز بالالرغه مخصوص مکتب تأسیس ایتمشلر، بو مکتبکه نیژنینڭ صادق افندی یورطینی بیروب اوز مصارفندن معلمه‌ یبارمش. حاضرده بو مکتبده ٧٠ قز بالا اوقی‌در. دخیده بو قریه‌نڭ فکرلی آدملری مکتبلرنی قارار اوچون جمعیت خیریه تشکیل ایدوب ایکی مڭ صوم آقچه جیمشلر. کیله‌چك سنه‌ده ایر بالالر اوچونده مکمل مکتب آچارغه نیتلری باردر.

بوندن مقدم بعض گازیته‌لر روسیه حکومتینڭ چیتدن یاڭی بورچ آلاچغینی یازمشلر ایدی. حاضر ایسه بو اشنی دومانڭ قرارندن باشقه اشله‌مه‌یه‌چکلرینی یازالر. دوما جیولغانچی خزینه‌نڭ آقچه‌سی کفایه ایده‌رلك ایمش.

روسیه‌ده یاڭی اونیوێرسیتیت آچارغه تلیلر ایدی. پیتربورغدن خبر بیرولرینه کوره بو اونیوێرسیتیت صاراتوفده یاکه ۋارونیژ شهرنده یاصالورغه قرار بیرلمشدر.

اطراف خبرلری

قزان گوبیرناسنده صایلاولر.

چاباقسار اویه‌زندن ٦ ویبورشچك هر قایوسی روسلردن هم معتدل فکرلیلردن صایلانمشلر. چیسطایده دیمیرت، عارف باداشین هم دیریاگین انتخاب ایدلمشلر.

بادامشین ایله دیریاگین هر ایکسی تورمه‌ده یاتالر.

چار اویه‌زنده ۋولص وکیللرندن ٣ روس، ٢ چیرمش هم ٢ مسلمان صایلانمشلردر. صایلانوچیلرنڭ برسی کادیت، قالغانلری صول یاقنی تقویه ایدوچیلر ایمش. تتوش اویه‌زنده ۋولصتلردن ویبورشچك بولوب ٥ پارتیاسز کشیلر، ١ ساتسیالیست ریۋالیوتسیانیر انتخاب ایدلمشلردر.

بونلرنڭ ٥ سی مسلمانلردندر.

لایش اویه‌زنده ویبورشچکلقغه ایکی مسلمان دورت روس صایلانمشلر.

قزان خبرلری

صایلاولر.

١٢ نچی غینوارده گرادسکوی اوپراۋا زالنده قزان اویازینڭ سوداگیرلرندن ویبورشچك صایلاو بولدی ١٤٢٥ صایلارغه حقی بولغان کشیدن ٦٩٢ کشی کیلگان ایدی. صایلاو صوڭنده شاکر کازاکوف ایله محمد شاه احمدجانوفنڭ کوبراك شار آلدقلری معلوم بولدی. لکن تصحیح وقتنده شاکر کازاکوفنڭ اویه‌ز صایلاوچیلرینه قاتشورغه حقی یوق ایدیکی ظاهر بولدی شونلقدن آنڭ اورنینه صول یاق پارتیانی قوتلی‌تورغان یاکوف لیسین ناملی روس صایلاندی.

موندن ٨ کون ئلك پالیتسه صایلاو زاپیسکه‌لرینی طاراته باشلامش ایدی. ئلی همانده طاراتوب بتر گانی یوق.

کوب کشینی طابا آلمیلر. اوچنچی کون ٢ نچی اوچاسکه ایله ٥ نچی اوچاسکه‌دن بیك کوب زاپیسکه‌لرنی گرادسکوی اوپراۋاغه کیری قایتاردیلر. صایلارغه حقی بولوب زاپیسکه آلماغان کشی اوپراۋاغه باروب اعلام ایتسون. آنده چاره‌سینی طابارلر.

صایلاو الدی جیونی.

٢١ نچی غینوارده ٤ نچی چاست صایلاوچیلرینڭ جیونلری بولدی. کیلگان کشیلر ٣٠٠ گایاقین بولوب کوبسی حریت طرفداری کشیلر ایدی. اوکتابریستلرنڭ زور کشیلری مذکور اوچاسکه‌ده بولسه‌لرده جیونغه کیلماگانلر ایدی. شونلقدن مجلس بیك ترتیبلی ره‌وشیده اوزدی. مجلسده خۋاستوف هم باشقه خطیبلر گاسودارستۋنینی دوماغه حریت اوچون طرشه تورغان کشیلرنی یبارو خصوصنده گوزل نطقلر سویله دیلر.

اوتکان یلده‌غی کبی بو یلده «١٧ نچی اوکتبر سایوزی» نڭ اعضالری صایلاوقتلرنده قارا گروه‌لر ایله برله‌شورگه قرار بیردیلر. لکن اویه‌زلردن صایلانمش ویبوشچکلرنڭ حریت یاقلی بولولری هم شهر صایلاوچیلرینڭ ده زاپیسکه‌لرینی قبول ایتماولری مانارخیستلرنڭ جیڭلوینه دلالت ایده‌در.

اوکتبریستلر طرفندن بیش باللطه‌ده‌غی صایلاوچیلرغه بیك کوب زاپیسکه‌لر طاراتلمشدر. بو زاپیسکه‌لرنی کانۋیرت اچینه طغوب صایلاوچیلرنڭ ادریسلری ایله یبارمشلر. موندن مسلمانلرنیده محروم ایتماینچه آنلرغه‌ده اوکتابریستلرنی صایلارغه اوتنوب یازمشلر. شونلقدن مسلمانلرغه بو کاغدلرگه آلدنماسقه صایلاوقتلرنده زاپیسکه‌لرنی مجلسلرده اتفاق ایدلگان کشیلر اسمینه یازوب صالورغه تیوشدر.

قزان اونیوێرسیتیتینڭ شاگردی موشکین تورمه‌دن ٣ یلغه ناریمسکی کرایغه یبارلدی.

بو کونلرده شهرمزنڭ تورلی یرلرینه س. د. لر طرفندن بیك کوب پراکلاماتسیه‌لر طاراتلمشدر. دخیده س. ر. پارتیاسینڭ اوفا کامیتیتی طرفندن تاتارچه باصلغان پراکلاماتسیه‌لرده کورنگالیدر.

قزان دارالفنوننده پرافیسور ای. آ. پراکسین‌نڭ «١٧ نچی اوکتبر سایوز» ندن چغوب "چن روسلر" پارتیاسینه کردیکی «ك. ۋ.» گازیته‌سنده یازلمش ایدی. سویلاولرینه کوره پراکسین هیچ بروقتده «چن روسلر» پارتیاسینه کرمایه‌چکینی اعلان ایتمشدر.

قزانده تیری زاۋودینڭ خواجه‌سی کوپیس تراۋنیکوف آصولنوب اولمشنی سببدن اوزینڭ جانینه قصد قیلدیقی معلوم اولمامشدر.

قزانده گرادسکوی تیاترنڭ مشهور اویناوچیلرندن گالیتسکی‌نی بر اشچی زیلونی دول استانسه‌سنده ٤ مرتبه آطوب جراحتله‌مش. گالیتسکی زیمسکی بالنیتسه‌ده وفات اولمشدر.

اچلرغه اعانه

ابراهیم افندی علیێفنڭ همتی ایله جمع ایدلوب، فضیلتلو ملا منیر افندی باکیرف واسطه‌سی ایله آچلرغه یاردم اوچون اوچ یوز اوتوز ٣ صوم اون تین اعانه اداره‌مزگه کیلدی. اعانه قیلوچیلرنڭ جمله‌سینه تشکر ایده‌مز.

بو آقچه‌لری ٢١ نچی غینوارده آچلرغه یاردم کامیتیتی‌نڭ خزینه‌داری صادق موسین جنابلرینه طابشرلوب ١٥ نچی نومیر کوێتانسه آلندی.

اعانه قیلغان کشیلر اوشبولردر:

برادران ذاکر وابراهیم علیێفلر ١٠٠ صوم، علی حاجی علیێف ٢٥ صوم، شاکر احمدف ٥٠ صوم، ذاکر آخونف ٥٠ صوم، عبد الخالق مولودف، احمد سیف الدینف حسن مجیدف، ولدان احمدف اونار صوم، ذاکر خلیل اللین، عبد الرحمن احمدجان اوغلی، عبدالله‌عین اللین، نعمتجان سراج الدینف بیشار صوم، جلال الدین احمدف، اسحاق رحمانقولف، عبد الرحمن حسینف اوچار صوم، جهانشاه صفی اللین، حسن الدین ایوپف ایکیشر صوم. باشقه‌لری واقلاب جیولمشدر.

فنی هنر و تجربه‌لر.

اتسز اربا.

حاضرده یاورو پاده آتلی اربا اورنینه (آفتوموبیل) آتسز یوری طورغان آربایك کوبه‌یمشدر. الوغ شهرلرده اورام آرباچیلری‌ده کشیلرنی ایلیکتریك قوتی ایله یوری طورغان آتسز آربا ایله یورته باشلادیلر.

لکن بو آفتوموبیل بیك قیمت ایدی. بیك آور اولدیغندن یورتو اوچون ایلیکتریك قوتینی بیك کوب صرف قیلوغه محتاج ایدی. شول سببدن دولتلی کشیلر گنه بوڭا مالك بولا آلا ایدیلر.

آمیریکه‌ده مشهور مخترع ئه‌دیسسون کوبالت معدنی سایه‌سنده بو آربانی بیك اصلاح قیلمشدر. ایمدی بو آربا یاڭا سیستیم ایله اشلانوب بیك آرزان بهاغه توشه‌چکدر. اوزی بیك ییڭل اولوب ماشیناسینی یورتووی بیك آسان اولاچقدر. آت آصرارغه کوچی ییتکان کشی بونی طوتارغه‌ده ممکن بولاچقدر.

آمیریکه‌ده اوشبو یاڭا سیستیملی آتسز آربانی اشله‌مك اوچون زور بر زاۋود اشله‌نه‌در. کیله‌سی یازدن باشلاب بو زاۋود هر کون بر مڭ قدر آربا حاضر قیلونی فرض قیلادر.

ئه‌دیسسون: «بو اختراعم سایه‌سنده مین بنی آدمنڭ آتقه احتیاجینی بتره‌چکم» دیمش.

کشیده ایلیکتریك.

کشی‌ده ایلیکتریك قوتی‌وارلغی معلومدر. انساننڭ بو قوتی اطرافنده‌غی هواغه‌ده تأثیر قیلمقده ایمش. آنگلیه حکیملرندن (اُچۋورد) بونی تورلی تجربه‌لر ایله اثبات قیلمشدر. خلق کوب بولغان مجلسلرده کشیلرنڭ کیفی بوزلمقلغی هوا بوزلودن باشقه ایلیکتریك قوتینڭ کوب طارالوندن کیلمکده ایمش.

قزان مسلمانلری ١٩ نچی غینوارده واقع اولان صایلاو الدی مجلسلرنده دوماغه چاین صایلاو اوچون ۋیبورشکلکه اتفاق ایله اوشبو افندیلرنی تعیین ایتدیلر.

ایکنچی چاستدن:

55 АЗИМОВЪ Ахметъ Гарей Мухаметшичъ Мѣщанинъ
57 АИТОВЪ Сулейманъ Мухамеджановичъ Купецъ
62 АКЧУРИНЪ Юсуфъ Хасановичъ Пот. поч. гр.
117 АРСѢЕВЪ Ибніаминъ Юсуповичъ Чиновникъ
419 ГАЙНУЛЛИНЪ Мухаметъ-Вафа Купецъ
443 ГАЛѢЕВЪ Галимжанъ Мухамеджановичъ Пот. поч. гр.
446 ГАЛѢЕВЪ Мухамеджанъ Ибминіаминовичъ Пот. поч. гр.
455 ГАЛИКѢЕВЪ Садикъ сафичъ Купецъ
739 ИМАНКУЛОВЪ Мифтахутдинъ Измайловичъ Купецъ
768 КАЗАНСКІЙ Абдулманъ Абдулхаевичъ Мѣщанинъ
1118 МУКМИНОВЪ Гайнутдинъ Шарафутдиновичъ Купецъ
1132 МУСИНЪ Мухаметъ Садыкъ Гайсичъ Купецъ
1475 САЙДАШЕВЪ Ахметзянъ Яхъичъ Купецъ
2032 ШАМСУТДИНОВЪ Шакирзянъ Купецъ
743 ИСКАКОВЪ Абдулъ Шагіахметовичъ Крестьянинъ

بیشنچی چاستدن:

166 АПАНАЕВЪ Мухаметъ-Закиръ Абдулкаримовичъ Пот. поч. гр.
168 АПАНАЕВЪ Габдулла Габдулъ-Каримовичъ Мѣщанинъ
512 ГАЛИКѢЕВЪ Абдрахманъ Сафичъ Купецъ
602 ГИМАДУТДИНОВЪ Камалетдинъ Мѣщанинъ
942 КАЗАКОВЪ Абдулъ-Гамитъ Шакировичъ Пот. поч. гр.
1096 КУТЛУБАЕВЪ Искандеръ Мустафичъ Врачъ
1141 МАКСУДОВЪ Ахметъ-Гадей Низамутдиновичъ Крестьянинъ
1956 УТЯМЫШЕВЪ Измаилъ Мухамедъ-Гарифовичъ Купецъ
2343 ЮНУСОВЪ Габдулъ-Каримъ Искаковичъ Пот. поч. гр.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.
Редакторъ - издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ.